

Akademisyenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Yaşam Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkide Kişilerarası İletişim Yetkinliklerinin Aracı Değişken Rolü

The Role of Interpersonal Communication Competences as a Mediating Variable in the Relationship Between Academics' Lifelong Learning Tendencies and Life Satisfaction Levels

Fatih Ceylan

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Niksar Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, Tokat, Türkiye

Özet

Bir ülkenin gelişmesi ve refah seviyesinin yükselmesinde en büyük sorumluluk üniversitelerdedir. Üniversitelerin bu sorumluluğu yerine getirebilmesinde ise en önemli aktör akademisyenlerdir. Bundan dolayı akademisyenlerin durumlarının araştırılması ve iyileştirilmesi son derece önemlidir. Bu bağlamda ele alınan bu çalışmanın amacı, akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleriyle yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkide kişilerarası iletişim yetkinliklerinin aracı değişken rolünü ortaya koymaktır. Başka bir ifadeyle bu çalışma, kişilerarası iletişimin, akademisyenler için ne kadar önemli olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. İlişkisel tarama modeli ile yapılan çalışmanın verileri devlet üniversitelerinde aktif olarak çalışmakta olan toplam 414 akademisyenden toplanmış ve SPSS 23 programı ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde genel sonuç olarak; akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliklerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkide pozitif yönde, %35,1 oranında kısmi aracı değişken olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışma sonunda, elde edilen bulgular çerçevesinde bazı öneriler getirilmiştir. Bu çalışmanın gelecekte benzer konularda çalışma yapacak olan araştırmacılara yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Boyu Öğrenme, Yaşam Doyumu, Kişilerarası İletişim Yetkinliği, Akademisyenler

Pozitif psikolojide sıkça ele alınan öznel iyi oluş kavramının unsurlarından biri olan yaşam doyumunu, bireyin kendi genel yaşam kalitesine yönelik yapmış olduğu öznel değerlendirme, olarak tanımlanır (Diener & Diener, 1995). Bireyler yaşam doyumlarını değerlendirmek için genellikle sağlık, iş ve ekonomi gibi yaşam doyumunu belirlemede bağımsız olarak etkili olan farklı yaşam alanlarındaki memnuniyet durumlarını dikkate alırlar (İlies ve ark., 2019).

Abstract

Universities have the greatest responsibility for the development and welfare of a country. The most important actors in the fulfilment of this responsibility by universities are academics. Therefore, researching and improving the situation of academics is extremely important. In this context, the aim of this study is to reveal the role of interpersonal communication competence as a mediating variable in the relationship between academics' lifelong learning tendencies and life satisfaction level. In other words, this study aims to reveal how important interpersonal communication is for academics. The data of this study, which was conducted with relational survey model, were collected from 414 academicians actively working in state universities and analyzed with SPSS 23 software. When the findings obtained were analyzed, as a general result, it was revealed that academicians' interpersonal communication competencies were a partial mediating variable in the positive direction with a rate of 35.1% in the relationship between lifelong learning tendencies and life satisfaction levels. At the end of the study, some suggestions were made within the framework of the findings obtained. It is thought that this study will be useful for researchers who will study similar issues in the future.

Keywords: Lifelong Learning, Life Satisfaction, Interpersonal Communication Competence, Academics

Şüphesiz ki aileden sonra en çok zaman geçirilen çalışma ortamında icra edilen iş/meslek bireyin yaşam doyumunu etkileyen başat faktörlerden biridir. Zira dünya çapındaki kurumların çalışanlarının yaşam doyumları yükseldikçe, başka bir ifadeyle yaşam memnuniyetlerini beklentilerine yakın algıladıklarında daha iyi performans sergileyebildikleri söylenmektedir (Ahmed ve ark., 2021).

İletişim / Correspondence:

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Ceylan
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi,
Niksar Uygulamalı Bilimler Fakültesi,
Halkla İlişkiler ve Reklamcılık
Bölümü, Tokat / Türkiye
e-posta: fatcey25@gmail.com

Yükseköğretim Dergisi / TÜBA Higher Education Research/Review (TÜBA-HER), 16(1), 49-64. © 2024 TÜBA
Geliş tarihi / Received: Mart / March 25, 2024; Kabul tarihi / Accepted: Haziran / June 3, 2025

Bu makalenin atıf künyesi / How to cite this article: Ceylan, F. (2026). Akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkide kişilerarası iletişim yetkinliklerinin aracı değişken rolü. *Yükseköğretim Dergisi*, 16(1), 49-64. <https://doi.org/10.53478/yuksekogretim.1458611>

ORCID: F. Ceylan: 0000-0002-7494-5635

Her iş ve meslek, farklı bilgi ve beceriler gerektirir. Bazı işler belli bir bilgiyle yaşam boyu gerçekleştirilebilirken, bazıları sürekli öğrenmeyi gerektirir. Bilgi ve teknolojide yaşanan baş döndürücü gelişmeler sonucu günümüzde artık hemen hemen her iş ve meslek sürekli öğrenmeyi gerekli kılmaktadır. Bununla birlikte akademisyenlik gibi meslekler ise yapısı gereği yaşam boyu öğrenmeyi ve öğretmeyi gerekli, hatta zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda akademisyenlik mesleğinin yaşam boyu sürekli öğrenmeyi gerekli kılması durumunun akademisyenlerin yaşam doyumunu etkilemeyeceği düşünülemez. Literatüre bakıldığında bugüne kadar bireylerin genel olarak yaşam doyumlarını farklı değişkenlerle ele alan çok sayıda çalışma yapılmış olmasına rağmen, özel olarak akademisyenlerin yaşamlarına yönelik çalışma sayısının sınırlı olduğu tespit edilmiştir (Odacı ve ark., 2021).

Eğitim sisteminin en üstünde yer alan üniversiteler, sağladığı ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitimler ile nitelikli insan gücü yetiştirilmesi, araştırma-geliştirme faaliyetleriyle bilgi üretmesi ve çeşitli kurumlarla yaptıkları iş birliği anlaşmaları ile toplumsal katkı sağlaması açısından ülkenin gelişmesi ve refah seviyesinin yükselmesi sorumluluğunu üzerlerinde taşırlar. Üniversitelerin bu sorumluluklarını yerine getirebilmesi için bu hizmetleri etkili ve verimli bir şekilde yürütmesi gerekir ki bu da akademisyenlerin etkili ve verimli olmasıyla doğrudan ilgilidir (Kayasandık, 2022, s. 190). Dolayısıyla üniversitelerin sorumluluklarını etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri ve ülke refahına maksimum katkı sağlayabilmeleri için akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve yaşam doyum motivasyonlarının yüksek olması gerekir.

Diğer mesleklerden farklı olarak akademisyenlik mesleğinin kapsamı ve içeriği incelendiğinde, paydaşlarının insan olduğu ve iş görmenin her aşamasında kişilerarası iletişimin var olduğu görülmektedir. Bu açıdan kişilerarası iletişim yetkinliğinin akademisyenler için hem başarılı bir mesleki icra, hem yaşam boyu öğrenme, hem de yaşam doyumunu konularında önemli bir faktör olduğu anlaşılmaktadır. Ancak literatüre bakıldığında bu konuda yapılan akademik çalışmaların kısıtlı olduğu görülmektedir. Bu minvalde bu çalışmada, akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişki ve bu ilişkide kişilerarası iletişim yetkinliğinin aracı değişken rolü ele alınmaktadır.

Kavramsal Çerçeve

Yaşam Boyu Öğrenme

İnsanoğlu, yapısı gereği hayatının her anında sürekli öğrenme/öğrenebilme eğiliminde olan bir canlıdır. Bu bakımdan yaşam boyu öğrenme olgusu aslında insanda doğuştan var olan bir olgudur. Çünkü zihinsel olarak öğrenmeye engel teşkil edecek bir durum olmadığı sürece, bilgi ve beceri edinme anlamında, yani öğrenme konusunda insanoğlunun hayatı, doğumdan ölüme kadar doğal bir süreç

olarak gerçekleşir (Bosco, 2007). Onun için yaşam boyu öğrenme yaş, yer, zaman, eğitim...vb. her türlü kısıtlamadan bağımsız olarak bireyin içinde bulunduğu her yerde ve zamanda gerçekleşebilen bir olgudur (Güleç ve ark., 2012).

Yaşam boyu öğrenme olgusu insanda doğuştan var olmasına, yani insanlığın varlığı kadar eski olmasına rağmen, kavramsal olarak ilk kez 1800'li yıllarda Grundtvig tarafından ele alındığı görülmektedir (Gödeneli & Aksoy, 2023; Wain, 2000). Bu durumun ana nedeninin insan hayatında yaşanan gelişmeler olduğu söylenebilir. 19. yüzyıla kadar üretilen bilgi birikimi 4-6 bin önermeyle sınırlıydı (Sönmez, 1998). Gelişimin günümüze göre yavaş olduğu o döneme kadar bireylere verilen 8-10 yıllık eğitim kişisel gelişim için ve 4-5 yıllık eğitim ise mesleki beceri, bilgi ve yeterlilik için büyük oranda yeterli olmaktadır. Buna karşın 19. yüzyıldan sonra yaşanan gelişmeler, geçmişe nazaran hızlanmıştır. Özellikle 21. yüzyılda bilim, teknoloji ve iletişim alanlarında yaşanan gelişmeler, hayal edilebilir sınırların ötesine ulaşarak insanoğlunun varlığından beri göstermiş olduğu tüm gelişmelerin toplamından daha fazla olmuştur (Tunca ve ark., 2015). Küreselleşmeyi de son derece hızlandıran bu gelişmelerin sonucunda bir takım yeni toplumsal gereksinimler ve değişimler ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda bireylerin kişisel gelişimi ve onlardan talep edilen bilgi ve beceri seviyelerinde artış olmuş ve bireysel yeterlilikler daha bütünsel bir yapıya dönüşmüştür. Bu yeni durumla karşı karşıya kalan birey, söz konusu gereksinimlere karşılık verebilmek için artık yaşam boyu öğrenme anlayışı ile hareket etme gerekliliği, hatta zorunluluğu duymuştur (Akpınar, 2020). Bu bağlamda önemi artan yaşam boyu öğrenme olgusu, 19. yüzyıldan günümüze doğru başta eğitim olmak üzere birçok alanda daha sık şekilde ele alınarak bilimsel çalışmalara konu olmuştur.

Yaşam boyu öğrenme kavramıyla ilgili bugüne kadar birçok tanım yapıldığı görülmektedir. Bunlardan birkaçı şu şekildedir: Yaşam boyu öğrenme, kişinin kabiliyet, bilgi, beceri ve donanımını geliştirmek amacıyla tüm hayatı boyunca bireysel, mesleki ve toplumsal alanlara yönelik olarak edindiği bütün öğrenme etkinlikleridir (Güneş & Deveci, 2020). Yaşam boyu öğrenme, bilgi, davranış, tutumlar ve yetkinliklerini geliştirmek amacıyla bireylerin hayatları boyunca katıldıkları yaygın, örgün veya yaşamdan öğrenme etkinlikleri ve bu etkinliklerin sonucunda edinilenlerin belgelenmesidir. Başka bir tanıma göre yaşam boyu öğrenme, bilgi, ilgi, yeterlilikler ve becerilerin geliştirilmesi amacıyla tüm yaşam boyu dahil olunan toplumsal, sosyal bireysel ve istihdamla ilişkili tüm öğrenme etkinlikleridir (Akpınar, 2020). Diğer bir tanıma göre ise kavram, yaş, zaman, mekan ve sosyo-ekonomik düzey farketmesizin, hizmet içi eğitim, mesleki eğitim, yaygın eğitim ve örgün eğitim gibi tüm hayat boyu gerçekleştirilen eğitim-öğretim süreci olarak ele alınmaktadır (Dinevski & Dinevski, 2004). Kısaca yaşam boyu öğrenme genel olarak, insan hayatının her alanında ve anında, her zaman varlığı

devam eden ve kişinin gelişiminde çok önemli bir unsur olan öğrenme faaliyetlerinin tümü olarak tanımlanabilir (Ersoy & Yılmaz, 2009; Köğçe ve ark., 2014; Turan, 2005).

Konuyla ilgili yapılan literatür taramaları çerçevesinde yaşam boyu öğrenme konusunda bugüne kadar çok sayıda bilimsel çalışma yapıldığı görülmektedir. Akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme olgusu üzerine az sayıda çalışma olduğu tespit edilmiştir (Ayvaz Tuncel, 2018; Duta & Rafaila, 2014; Haseski & Odabaşı, 2016; Luck ve ark. 2012). Oysa akademisyenlerin sürekli öğrenmeyi gerekli kılan bir meslek olduğu gerçeği göz önüne alındığında, akademisyenlerin problemlerinin ortaya konulması, çözülmesi ve niteliklerinin artırılması için bu tip çalışmalara daha fazla gereklilik duyulduğu açıktır. Bu bağlamda ele alınan bu çalışmada akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliklerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam doyum düzeyi arasındaki ilişkiyi araştırmaktadır.

Yaşam Doyumu

Psikoloji biliminde 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar kaygı ve depresyon gibi olumsuz duygulara yoğunlaşmıştır. Ancak daha sonra pozitif psikolojinin gelişmesiyle birlikte, özellikle son yarım yüzyıldır gittikçe artan şekilde olumlu duygulara ağırlık verilmiştir. Bu bağlamda bireyin ruhsal, daha doğrusu öznel iyi oluş olgusuna yönelik farklı kavramlar geliştirilmiştir (Kaba ve ark., 2018). Alanyazına bakıldığında mutluluk kavramıyla eş anlamlı olarak kullanıldığı görülen öznel iyi oluşun (Kılınç & Uzun, 2020), olumsuz duygulanım, olumlu duygulanım ve yaşam doyum olmak üzere üç temel bileşeni vardır (Andrews & Withey, 1976; Diener, 1984; Pavot & Diener, 2008). Bu bağlamda yaşam doyumunu olgusunun öznel iyi oluşun bileşenlerinden biri olarak ortaya çıktığı görülmektedir.

Literatürde ilk kez kişinin geçmiş yaşamına veya yaşadığı zamana ilişkin öz değerlendirmesi olarak ele alınan yaşam doyumunu (Neugarten ve ark., 1961), en kısa şekilde öznel iyi oluşun bilişsel bileşenlerinden biri olarak tanımlanmıştır (Diener ve ark., 1985). Çünkü yaşam doyumunu “kişinin yaşam koşullarından duyduğu memnuniyetin öznel bir genel değerlendirmesini temsil eder” (Feraco ve ark., 2023, s. 355). Bu kısa tanımdan sonraki yaşam doyumunu, anlık tercihlerden ziyade bir süreç olarak, “bireylerin yaşamlarının kalitesini kendilerine özgü bir dizi kriter temelinde değerlendirdikleri bilişsel bir yargılama süreci” (Diener & Pavot 1993, s. 164) şeklinde kavramsallaştırılmıştır. Başka bir çalışmada, bireyin yaşamını aile, arkadaş, çevre ve benzeri faktörlerle birlikte bütünsel olarak değerlendirmesi sonucu memnun olup olmadığına dair karar vermesi (Suldo & Huebner, 2006), olarak tanımlanan yaşam doyumunu; diğer bir çalışmada ise “kişilerin hayatlarında karşılaştıkları durumlara dair fikir ve tecrübelerinin değerlendirilmesi süreci olarak” (Demirbilek & Bozanoğlu, 2023, s. 317) tanımlanmaktadır. Yapılan tanımlardan anlaşılabilir yaşam doyumunu, bireyin mevcut durumda sahip olduklarıyla o zamana kadarki beklentilerinin karşılaştırılmasıdır (Haybron, 2004). Karşılaştırma

sonucu bireyin mevcut yaşamıyla beklentileri arasındaki fark ne kadar az ise kişinin yaşam doyum düzeyi de o kadar yüksek olmaktadır (Onyishi ve ark., 2012).

Yaşam doyumunu, kişinin kendi yaşamının sadece belirli alan ya da alanlarındaki tatminiyle ilgili yaptığı bir değerlendirme değildir (Çakır & Dilmaç, 2023). Aksine hayatın tüm alanlarıyla ilgili bir olgu olarak (Tooper ve ark., 2023) yaşamının tümünü kapsayan genel bir değerlendirilmediği (Tortumlu & Uzun, 2022). Literatüre bakıldığında yaşam doyumunu olgusunun akademisyenlerin; iş doyumunu ve mesleki tükenmişlik (Arslan, 2013; Öngel, 2020), performans (Özer & Doğan, 2017), algılanan stres, örgütsel adalet ve öz yeterlilik (Ahmed ve ark., 2021), mesleki doyum (Recepoglu & Ülker Tümlü, 2015), psikolojik sağlamlık/dayanaklılık (Ülker Tümlü & Recepoglu, 2013; Yurttaş & Hırlak, 2023), iş-aile talepleri (Achour ve ark., 2013), serbest zaman doyumunu (Gökçe, 2019), belirsizliğe tahammülsüzlük (Tortumlu & Uzun, 2023), örgütsel sessizlik (Akbaş ve ark., 2020), rekreasyonel aktivitelere katılım (Kaya ve ark., 2022) ve kişilik tipleri (İnal ve ark., 2016) gibi değişkenlerle ele alındığı görülmektedir. Bu çalışmada ise akademisyenlerin yaşam doyumunu ile yaşam boyu öğrenme ilişkisi ve bu ilişkiyi kişilerarası iletişim yetkinliğinin aracı değişken rolü ele alınmaktadır.

Kişilerarası İletişim

Hem kaynağını, hem de hedefini insanların oluşturduğu bir tür iletişim olan kişilerarası iletişim (Işık, 2013, s. 31), genel olarak “karşılıklı iletişimde bulunan bireylerin, bilgi/sembol üreterek birbirine aktarması” (Dökmen, 2006, s. 23) şeklinde tanımlanmaktadır. Literatüre bakıldığında bu genel tanımın yanı sıra kişilerarası iletişim kavramıyla ilgili farklı tanımların da yapıldığı görülmektedir. Bir çalışmada kişilerarası iletişim kavramını “kişinin kendi içinde anlamlar yaratması, düşünme, içsel iletişim, başkalarıyla anlam alışverişi yapması” (Usluata, 1994, s. 44) olarak tanımlanırken; başka bir çalışmada bu tanıma benzer şekilde “iki kişi arasında kurulan etkileşim sonucunda anlam yaratılması ve anlamın paylaşılması süreci” (Gürüz & Eğinli, 2011, s. 54) olarak tanımlanmıştır. Medya ve İletişim Sözlüğü’nde kişilerarası iletişim, genellikle ikili, yani birebir olarak bireyler arasında gerçekleşen, fakat aynı zamanda küçük grupları da içerebilen bir iletişim (Munda & Daniel, 2011, s. 221) olarak tanımlanırken; İletişim Sözlüğü’nde ise daha kapsamlı olarak, “iki kişi arasında, genellikle kendiliğinden ve teklifsiz olarak gerçekleşen, iletişimin gerçekleşmesi sırasında genellikle aynı fiziksel ortamda bulunan tarafların nöbetleşe olarak iletişimde bulunması ve sürekli geribildirim verdikleri iletişim” (Mutlu, 1998, ss. 208-209), şeklinde tanımlanmıştır.

Kişilerarası iletişim yüz yüze gerçekleştirilebildiği gibi telefon veya internet kaynaklı, anlık mesajlaşma ya da konuşma araçlarıyla da gerçekleştirilebilir. Yüz yüze veya hangi araçla gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin, kişilerarası iletişimde önemli olan hem sözlü hem de sözsüz ifadelerle (jest, mimik, bakış, duruş vb.) etkileşimin sağlanmasıdır

(Solomon & Theis, 2013; Tubbs & Moss, 1974). Zira iki kişi arasında gerçekleşen kişilerarası iletişim, başlangıcı, devamı ve sonucu tam olarak bilinemez ve de geri döndürülemez bir süreç olarak şekillenir (Ünlü, 2019). Onun için bu sürecin doğru yönetilmesi, yani iletişimin niteliği kişilerarası iletişimde çok önemli bir işleve sahiptir (Çıkrıkçı & Çınpolat, 2021; Dağıstan & Çalışkan, 2018). Çünkü “bireyler günlük yaşamda kurdukları ilişkilerden etkilenmekte ve diğer insanlarla kurulan bu ilişkiler, iletişim becerileri bağlamında bireylerin yaşam kalitelerini belirlemektedir” (Çalapkulu, 2018, s. 35). Sonuç olarak diyebiliriz ki kişilerarası iletişim, bireyin yaşamının her yönünü etkileyen önemli bir faktördür.

İletişim yetkinliği/becerileri ile ilgili bugüne kadar çok fazla çalışma yapılmıştır. Buna karşın kişilerarası iletişim yetkinliğinin aracı değişken olduğu çalışmaların sınırlı olduğu (Akdur, 2014; Çoban & Turan, 2023; Yıldız, 2019) ve özellikle akademisyenlerle ilgili çalışmalarda ise aracı değişken olarak kişiler arası iletişimin neredeyse ele alınmadığı görülmektedir. Oysa akademisyenlik gibi paydaşları insan olan meslekler için kişilerarası iletişim olgusunun son derece önemli olduğu ve bu konuda yapılacak araştırmaların akademisyenlerin niteliklerin artmasına vesile olacağı kanaatindeyiz. Bu bağlamda ele alınan bu çalışmada kişilerarası iletişim yetkinliğinin, akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki aracı değişken rolü incelenmektedir.

Araştırmanın Önemi ve Özgünlüğü

Akademisyenlik, yapısı gereği yaşam boyu öğrenmeyi ve öğretmeyi gerekli, hatta zorunlu kılan bir meslektir. Çünkü akademisyenlik, sürekli olarak öğrenme, öğretme, yenilikleri takip etme ve alanla ilgili konuları, olayları ve olguları farklı yönleriyle ele alarak özgün bilimsel çalışmalar üretmeyi gerektiren bir meslektir. Akademisyenliğin bu özellikleri ideal akademisyenlik mesleği bağlamında genelde olumlu olarak algılanan bir olgu iken, özelde farklı sebeplerden dolayı her akademisyen için aynı derecede olumlu olarak algılanmayabilir. Bundan dolayı gerek akademisyenlik mesleğinin gereklilikleri ve gerekse bireyler özelindeki farklı sebeplerin, akademisyenlerin yaşam doyumunu farklı yönlerde ve derecelerde etkileyebileceği açıktır.

Paydaşı ya da paydaşları insan olan hangi meslek veya iş olursa olsun, o işin başarılı bir şekilde icra edilmesinde ve çalışana verdiği yaşam doyum algısında en önemli etkenlerden birisinin kişilerarası iletişim yetkinliği/becerisi, olduğu genel kabul gören bir durumdur. Zira kişilerarası iletişim yetkinliğinin, paydaşı insan olan meslekleri icra eden bireylerin mesleki memnuniyetleri ile yaşam doyumunu düzeyini etkilememesi pek düşünülemez. Bu bağlamda, akademisyenler açısından kişilerarası iletişim yetkinliğinin yaşam boyu öğrenme ve yaşam doyumunu üzerindeki etkisini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma literatür açısından önemlidir. Ayrıca çalışma için yapılan kapsamlı literatür taramaları çerçevesinde, bu çalışmada ele alınan “yaşam boyu öğrenme

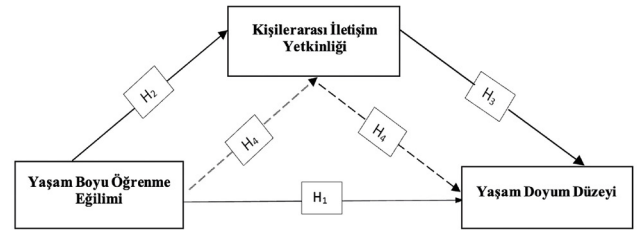
eğilimi yaşam doyum düzeyi”, “yaşam boyu öğrenme eğilimi kişilerarası iletişim yetkinliği”, “kişilerarası iletişim yetkinliği yaşam doyum düzeyi” ve “yaşam boyu öğrenme eğilimi ile yaşam doyum düzeyi ilişkisinde kişilerarası iletişim yetkinliğinin aracı değişken rolü” konularının hiçbirinde daha önce akademisyenler üzerine yapılmış hiçbir çalışma olmadığı görülmüştür. Bu durum, bu çalışmayı benzeri olmayan, özgün bir çalışma kılmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Çalışmada genel tarama modellerinden biri olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model, en az iki veya daha fazla değişken ya da unsurun birlikte olarak ele alındığında aralarında bir değişim meydana gelip gelmediğinin ve bir değişim meydana geliyorsa eğer, değişimin derecesinin veya nasıl olduğunun belirlendiği bir tarama modelidir (Creswell, 2017; Karasar, 1991). Bu özelliğinden dolayı tercih edilen ilişkisel tarama modeliyle bu çalışmada, akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkide, kişilerarası iletişim yetkinliklerinin aracı değişken rolü, analiz edilmiştir. Literatürde müdahaleci değişken olarak da bilinen aracı (mediatör) değişken, bağımsız değişkenin etkisini bağımlı değişkene ileten değişkendir (Gürbüz & Şahin, 2018). Aracı değişken, bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında adeta bir bağlantı mekanizması gibi çalışır ve bağımsız değişkenin bağımlı değişken üstündeki etkisini ortaya koymaya yardımcı olmaktadır (Baron & Kenny, 1986). Bu minvalde araştırmayı gerçekleştirebilmek için ■ Şekil 1’deki araştırma modeli kurulmuştur.

■ Şekil 1
Araştırma Modeli

Bu modeli test etmek için 4 tane hipotez kurulmuştur. Bunlar şu şekildedir:

Hipotez 1: Akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğiliminin yaşam doyum düzeyi üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Hipotez 2: Akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğiliminin kişilerarası iletişim yetkinliği üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Hipotez 3: Akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliğinin yaşam doyum düzeyi üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Hipotez 4: Akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimi ile yaşam doyum düzeyi ilişkisinde, kişilerarası iletişim yetkinliğinin aracı değişken rolü vardır.

Veri Toplama Araçları

Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği: Wielkiewicz ve Meuwissen (2014) tarafından geliştirilen ve Engin ve diğerleri (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek, tek faktörlü yapıda ve 15 sorudan oluşmaktadır. 5 likertli (Asla...Her Zaman) yapıya sahip olan ölçeğin *Cronbach Alfa* güvenilirlik katsayı değeri .93 ve uyum değerleri ise; (ki-kare= $\chi^2=939.182$, $p=0.000$, $df=103$, $CFI=1.00$, $AGFI=.97$, $RMSEA=.061$) şeklindedir. Sahip olduğu bu değerler, ölçeğin güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir. Mevcut çalışmada ise ölçeğin *Cronbach Alfa* güvenilirlik katsayı değeri .89 olarak hesaplanmıştır.

Yaşam Doyum Ölçeği: Diener ve diğerleri (1985) tarafından geliştirilen ve Dağlı ve Baysal (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek, tek faktörde toplam 5 sorudan ve 5 likertli (Hiç Katılmıyorum...Tamamen Katılıyorum) bir yapıdan oluşmaktadır. *Cronbach Alfa* güvenilirlik katsayı değeri .88 ve test- tekrar test güvenilirliği ise .97 olan ölçeğin uyum değerleri ise; ($\chi^2/sd=1.17$, $NFI=.99$, $CFI=1.00$, $GFI=.99$, $AGFI=.97$, $RMSEA=.030$) şeklindedir. Sahip olduğu bu değerler, ölçeğin başka çalışmalarda da kullanılabilirliği için güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir. Mevcut çalışmada ise ölçeğin *Cronbach Alfa* güvenilirlik katsayı değeri .86 olarak hesaplanmıştır.

Kişilerarası İletişim Yetkinliği Ölçeği: Huang ve Lin (2018) tarafından geliştirilen ve Çıkrıkçı ve Çinpolat (2021) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek, 4 faktörlü (dinleme becerisi, sosyal rahatlık becerisi, empati becerisi, ifade becerisi) yapıda ve toplam 15 sorudan oluşmaktadır. Ölçek incelendiğinde bu sorulardan Empati Beceri faktöründe yer alan “Başkalarının ne hissettiğine çok fazla dikkat etmem.” ve İfade Becerisi faktöründe yer alan “Kendimi ifade etmek için doğru kelimeyi bulmakta zorlanırım.” maddelerinin analizlerde ters kodlanması gerektiği belirtilmiştir. 5 likertli (Bana Hiç Uygun Değil...Bana Tamamen Uygun) yapıya sahip olan ölçeğin *Cronbach Alfa* güvenilirlik katsayı değeri .81 ve uyum değerleri ise; ($\chi^2/sd=1.59$, $RMSEA=.054$, $CFI=.93$, $GFI=.92$, $SRMR=.05$) şeklindedir. Sahip olduğu bu değerler, ölçeğin güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir. Mevcut çalışmada ise ölçeğin *Cronbach Alfa* güvenilirlik katsayı değeri .81 olarak hesaplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Bu kısım, katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla çalışmada kategorik değişken olarak ele alınan toplam 4 sorudan oluşmaktadır. Bu çalışmada katılımcıların demografik özellikleriyle ilgili analiz yapılmayacağı için kişisel bilgi formunda, demografik değişkenlerle ilgili literatürde sıkça kullanılan cinsiyet, yaş, medeni durum ve mesleki tecrübe değişkenlerinin alınması yeterli görülmüştür.

Verilerin Toplanması

Çalışmanın verileri başlangıçta üniversiteler ile resmi yazışma yoluyla, Google form aracılığıyla toplanmak istenmiştir. Ancak geri dönüş çok az olduğu için yüz yüze ölçek

uygulanması yoluyla da veri toplanması yapılmıştır. Bu şekilde çalışmanın verileri hem Google form aracılığıyla dijital ortamlarda, hem de yüz yüze olmak üzere karma yöntemle 25 Nisan – 30 Mayıs 2022 tarihleri aralığında toplanmıştır.

Araştırmanın Örnekleme

Bu çalışmada Türkiye’deki akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkide kişilerarası iletişim yetkinliklerinin aracı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. 2020-2021 öğretim yılında Türkiye’de akademisyen sayısı 179.685’dir (Yükseköğretim Kurulu, 2022). Bu sayı dikkate alındığında araştırmanın evreninin tamamına ulaşmanın gerek zaman gerekse maliyet açısından imkansız olması nedeniyle örnekleme yoluna gidilmiştir. Bu kapsamda örneklem 100.000-1.000.000 arası ve %95 güven aralığında 384 olarak (Gegez, 2010) saptanmıştır.

Araştırmada herkesin örnekleme dahil olabilmesi ve örnekleme seçilecek bireylerin ulaşılabilir olması için (Güneş, 2018) kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Kolayda örnekleme yöntemi, çalışmanın yapıldığı ana kütlede seçilecek örneklemin araştırmacının yargılarına göre belirlendiği ve tesadüfi olmayan bir örnekleme yöntemidir. Bu yöntemde veriler ana kütlede en hızlı, ekonomik ve kolay şekilde toplanır (Aaker ve ark., 2007; Malhotra, 2004). Bu kapsamda çalışmanın verileri 25 Nisan – 30 Mayıs 2022 tarihleri aralığında hem Google form aracılığıyla hem de yüz yüze anket uygulaması ile toplanmıştır. Eksik, hatalı ve düzensiz doldurulan anketler çıkarıldıktan sonra analizler 414 anket üzerinden gerçekleştirilmiştir. Toplanan veri sayısının evreni temsil etmede yeterli olduğu ifade edilebilir (Ural & Kılıç, 2005).

Verilerin Analizi ve Kullanılan Testler

Çalışmanın verileri SPSS 23 paket programı kullanılarak bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Öncelikle verilerin dağılımının normal olup olmadığını anlamak için ölçeklerin çarpıklık ve basıklık değerleri test edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre değerlerin; Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği Çarpıklık (Skewness) -,400 ve Basıklık (Kurtosis) -,139; Yaşam Doyum Ölçeği Çarpıklık (Skewness) -,440 ve Basıklık (Kurtosis) -,098 ve Kişilerarası İletişim Yetkinliği Ölçeği Çarpıklık (Skewness) -,210 ve Basıklık (Kurtosis) -,183 şeklinde olduğu görülmüştür. Literatüre göre normallik değerlerinin $\pm 1,5$ aralığında olması, verilerin dağılımının normal olduğu gösterir (Tabachnick & Fidell, 2013). Bu çalışmadaki ölçeklerin normallik değerlerinin $\pm 0,5$ aralığında çıktığı görülmektedir. Bu bulgu, çalışma verilerinin normalliğinin oldukça iyi ve analizler için uygun olduğunu göstermektedir. Normallik testinden sonra demografik değişkenleri tasnif etmek için frekans analizi, ölçeklerin bu çalışma için güvenilirliğini test etmek için güvenilirlik analizi, değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü belirlemek için korelasyon analizi ve değişkenler arasında etkileri ortaya koymak için ise Hayes Analizi ve Sobel Testi kullanılmıştır.

Etik Kurul Kararı: Bu çalışmada kullanılan veri toplama aracının sahaya uygulanabilmesi için etik kurul izni; Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'nun 22.04.2022 tarihli toplantısında, E-88012460-050.01.04-164832 sayılı, 04/06 protokol numarası ve 06 kararı ile uygun görülmüştür.

BULGULAR

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Bu çalışmada katılımcıların sorulara mümkün oldukça gerçek durumlarını yansıtan cevaplar vermeleri sağlanarak, konuyu gerçeğe en yakın şekilde ortaya koymak için demografik değişkenlere bağlı kalmadan, gönüllük ilkesine göre örneklem seçilmesi hedeflendiğinden, araştırmaya katılanların sadece demografik bilgilerinin verilmesi dışında, demografik değişkenlerle ilgili analizler yapılmamıştır. Onun için çalışmaya demografik değişken olarak literatürde sıkça kullanılan cinsiyet, medeni durum, yaş ve mesleki tecrübe değişkenlerinin alınması yeterli görülmüştür. Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1
Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	254	61,4
	Kadın	160	38,6
Medeni Durum	Bekar	102	24,6
	Evlü	312	75,4
Yaş	20-30	56	13,5
	31-40	216	52,2
	41-50	93	22,5
	51 +	49	11,8
Mesleki Tecrübe	0-5 yıl	79	19,1
	6-10 yıl	85	20,5
	11-15 yıl	131	31,6
	16-20 yıl	39	9,4
	21 +	80	19,3

Burada belirtmek gerekir ki; akademisyenlerin emeklilik yaşı sınırı 65 olduğundan ve 60 üstü yaşta akademisyenlere erişimin kısıtlı olacağından hareketle çalışmada yaş kategorisi 4 grupta (20-30 / 31-40 / 41-50, 51 +) ele alınması uygun görülmüştür.

Korelasyon Analizi

Hipotezlerin testine geçmeden önce çalışmada ele alınan değişkenler arasında ilişki olması beklenir ki aksi takdirde değişkenler analize uygun olmamaktadır (Gürbüz, 2019). Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek için önce korelasyon analizi yapılmıştır. İki nicel değişken arasında olan doğrusal ilişkinin yönü ve gücü hakkında sayısal bilgi

veren korelasyon analizinde katsayı değerleri (r) -1 ve +1 aralığında bir değer alır (Cevahir, 2020). Korelasyon katsayı değerinin 0 olması ele alınan iki değişken arasında doğrusal bir ilişki olmadığını gösterirken -1 veya +1 olması mükemmel bir doğrusal ilişki olduğunu gösterir (Field, 2009; Pallant, 2017). Bu çalışmadaki değişkenlerle ilgili korelasyon analizi sonuçları bulguları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2
Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

	YBÖ	KİY	YD
YBÖ Pearson Correlation	1		
KİY Pearson Correlation	,480**	1	
YD Pearson Correlation	,180**	,187**	1

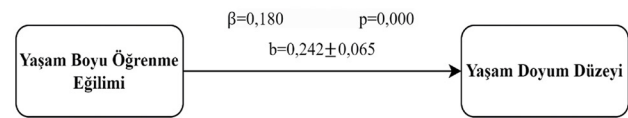
** $p < .001$ * $p < .005$ (N=414)

Tablo 2 incelendiğinde çalışmada ele alınan değişkenlerin hepsinin birbirleriyle arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler ($p < .001$) olduğu bulunmuştur. Bu ilişkilere bakıldığında; Yaşam Boyu Öğrenme ile Kişilerarası İletişim Yetkinliği arasında orta düzeyde ($r(414) = .480$; $p < .01$) korelasyon olduğu görülürken, Yaşam Boyu Öğrenme ile Yaşam Doymu arasında düşük düzeyde ($r(414) = .180$; $p < .01$) ve yine Kişilerarası İletişim Yetkinliği ile Yaşam Doymu arasında düşük düzeyde ($r(414) = .187$; $p < .01$), pozitif yönde anlamlı korelasyonlar olduğu görülmüştür. Bu durumda yaşam boyu öğrenme arttıkça kişilerarası iletişim yetkinliği ve yaşam doyumunun da arttığı söylenebilir.

Etki Analizleri ve Hipotezlerin Testleri

Çalışmada ele alınan yaşam boyu öğrenme eğilimi ile yaşam doyum düzeyi arasındaki ilişkide kişiler arası iletişim yetkinliğinin aracı değişken rolünün araştırılabilmesi için, öncelikle yaşam boyu öğrenme eğilimi ile yaşam doyumunu arasındaki doğrudan ilişkiye bakmak gerekmektedir. Hayes Analizi sonuçlarına göre yaşam boyu öğrenme eğilimi ile yaşam doyumunu arasındaki doğrudan ilişkiye yönelik bulgular aşağıda yer alan Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2
Yaşam Boyu Öğrenme Eğiliminin Yaşam Doymu Üzerindeki Etkisine Yönelik Hayes Analizi Sonuçları

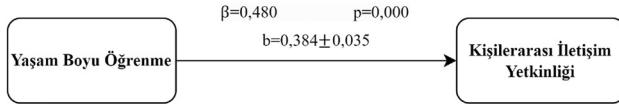
Şekil 2 incelendiğinde akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yaşam doyum düzeyleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu ($\beta = .180$, $p = .000 < .05$) bulunmuştur. Buradaki yordama oranının %18 olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre "Akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğiliminin yaşam doyum düzeyi üzerinde anlamlı bir etkisi vardır" şeklindeki Hipotez 1 kabul edilmiştir.

Çalışmada ele alınan yaşam boyu öğrenme eğilimi ile yaşam doyum düzeyi arasındaki ilişkide kişiler arası iletişim yetkinliğinin aracı değişken rolünün araştırılabilmesi için ikinci olarak yaşam boyu öğrenme eğilimi ile kişilerarası iletişim yetkinliği arasındaki doğrudan ilişkiye bakmak gerekir. Hayes Analizi sonuçlarına göre yaşam boyu öğrenme eğilimi ile kişilerarası iletişim yetkinliği arasındaki doğrudan ilişkiye yönelik bulgular aşağıda yer alan ■ Şekil 3'te verilmiştir.

■ Şekil 3

Yaşam Boyu Öğrenme Eğiliminin Kişiler Arası İletişim Yetkinliğine Etkisine Yönelik Hayes Analizi Sonuçları

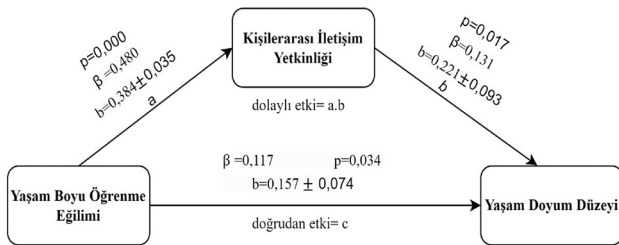

■ Şekil 3 incelendiğinde akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin kişilerarası iletişim yetkinlikleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu ($\beta=.180$, $p=.000<.05$) görülmektedir. Buradaki yordama oranının %48 olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre “Akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğiliminin kişilerarası iletişim yetkinliği üzerinde anlamlı bir etkisi vardır” şeklindeki Hipotez 2 kabul edilmiştir.

Çalışmada ele alınan yaşam boyu öğrenme eğilimi ile yaşam doyum düzeyi arasındaki ilişkide kişiler arası iletişim yetkinliğinin aracı değişken rolünün araştırılabilmesi için üçüncü olarak kişilerarası iletişim yetkinliği ile yaşam doyum düzeyi arasındaki doğrudan ilişkiye ve son olarak da yaşam boyu öğrenme eğilimi ile yaşam doyum düzeyi arasındaki ilişkide kişiler arası iletişim yetkinliğinin aracı değişken rolüne bakmak gerekmektedir. Hayes Analizi sonuçlarına göre buradaki doğrudan ve dolaylı ilişkilere yönelik bulgular aşağıda yer alan ■ Şekil 3'te verilmiştir.

■ Şekil 4

Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Kişiler Arası İletişim Yetkinliğinin Aracı Değişken Rolü Etkisine Yönelik Hayes Analizi Sonuçları

■ Şekil 4 incelendiğinde ilk olarak akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliklerinin yaşam doyum düzeyleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu ($\beta=.131$, $p=.017<.05$) görülmektedir. Buradaki yordama oranının %13,1 olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre “Akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliğinin yaşam doyum düzeyi üzerinde anlamlı bir etkisi vardır” şeklindeki Hipotez 3 kabul edilmiştir.

■ Şekil 4 incelendiğinde ikinci olarak ise akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliklerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkide pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu ($\beta=.117$, $p=.034<.05$) bulgulanmıştır. Buradaki yordama oranının %11,7 olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre “Akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimi ile yaşam doyum düzeyi ilişkisinde, kişilerarası iletişim yetkinliğinin aracı değişken rolü vardır” şeklindeki Hipotez 4 kabul edilmiştir.

Buraya kadar ki bulgular Baron ve Kenny’in geleneksel yöntemiyle de elde edilen bulgulardır. Burada daha yeni bir yöntem olan Hayes analizinin sağladığı Bootstrap güven aralığı alt sınır değeri (BootLLC) ve üst sınır değeri (BootULCI) incelenerek dolaylı etkinin istatistiksel olarak anlamlılığı test edilmektedir. Bu testte güven aralığı alt ve üst sınır değerlerinin arasına 0 değeri düşerse, yani bu iki değerlerin biri + diğeri – olursa, dolaylı etkinin önemli olmadığı; 0 değeri düşmezse, yani bu iki değerlerin ikisinin de + veya ikisinin de – olması durumunda ise dolaylı etkinin istatistiksel açıdan anlamlı olduğu kabul edilir (Pirgaip, 2022). Hayes Analizi bulguları incelendiğinde bu çalışmada Bootstrap güven aralığı alt değerinin (BootLLCI= .004) ve üst değerlerinin (BootULCI= .172) olarak iki değer de + değerde çıktığı, yani aralığında 0 olmadığı bulgulanmıştır. Bu bulgu çalışmada kişilerarası iletişim yetkinliğinin aracılığının istatistiksel olarak anlamlı olduğunu gösterir.

Son olarak burada kişilerarası iletişim yetkinliğinin aracılık etkisinin anlamlılığını teyit etmek için Sobel Testi yapılmıştır. Sobel testinde p değerinin 0,05’ten küçük olması aracı değişkenin varlığını gösterir (İbiş & Yeşiltaş, 2021). Çalışmanın Sobel testi sonuçları ■ Tablo 3’te verilmiştir.

■ Tablo 3

Akademisyenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi ile Yaşam Doyum Düzeyi İlişkisinde Kişilerarası İletişim Yetkinliğinin Aracı Değişken Rolüne Yönelik Sobel Testi Sonuçları

Girdi	Test	Test İstatistikleri	Std. Sapma	p-Değeri
a	Sobel testi:	2.32249105	0.03654008	0.02020651
b	Aroian testi:	2.31333071	0.03668477	0.02070446
S _a	Goodman testi:	2.33176108	0.03639481	0.01971326
S _b				

■ Tablo 3 incelendiğinde p değerinin 0,05’ten küçük olduğu görülmüştür. Bu sonuç Hayes Analizi ile yapılan ve Hipotez 4’ün kabul edildiği sonucu teyit etmektedir.

Baron ve Kenny’in (1986) üç adım yaklaşımına göre bir aracı değişkenin varlığı; öncelikle (a) bağımsız değişkenden oluşan değişim bağımlı değişkenden de bir değişime yol açması, sonra (b) aracı değişkenden oluşan değişimin bağımlı değişkenden de değişime sebep olması ve son olarak (c) bağımlı

sız değişkenin bağımlı değişkendir etkisi, aracı değişken analize dahil edildiğinde, yani bağımsız değişkenle birlikte ele alındığında ya azalmalı ya da tamamen ortadan kalkmalıdır. Bağımsız değişkenin etkisi azalması durumunda aracı değişkenin kısmi aracı değişken olarak, tamamen ortadan kalkması durumunda ise tam aracı değişken olarak değerlendirilir. ■ Şekil 4 incelendiğinde doğrudan etkinin tamamen ortadan kalkmadığı, azaldığı görülmüştür. Bu durumda akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkide kişilerarası iletişim yetkinliğinin aracılık durumunun kısmi aracı değişken şeklinde olduğu anlaşılmıştır. Ancak Baron ve Kenny yöntemi literatürde hala daha yaygın olarak kullanılmaya karşın, yeni yaklaşıma göre “tam aracılık” ve “kısmi aracılık” şeklindeki ifadelerin kullanılması aracılık modellerinin betimlenmesine çok uygun değildir. Bunların yerine doğrudan etki (c’), dolaylı etki (a.b) ve toplam etki (c = c’+a.b) gibi değerlerin hesaplanmasıyla modele ilişkin aracılık bulgularının sayısal olarak rapor edilmesi bilimsel açıdan daha uygun kabul edilmektedir (Fritz & MacKinnon, 2007; Hayes, 2018; MacKinnon ve ark., 2002; Preacher & Hayes, 2004; Shrout & Bolger, 2002; Zhao ve ark., 2010). Ayrıca bu hesaplamalarla kısmi aracılık etkisinin toplam etkideki payı ve oranı da net olarak belirlenebilmektedir. Bu bağlamda ■ Şekil 4’teki bulgulara göre modele ilişkin aracılık bulgularının sayısal olarak hesaplamaları (doğrudan etki, dolaylı etki, toplam etki ve dolaylı etkinin toplam etkideki oranı) şu şekilde yapılır (Gürbüz & Bayık, 2021; Tez Yardım Platformu, 2022):

Görüldüğü gibi doğrudan etki $b=0,157$, dolaylı etki $b=0,085$ ve toplam etki ise $b=0,242$ ’dir. Çalışmadaki dolaylı etkinin toplam etki içindeki payı ise (dolaylı etki) / (toplam etki) x 100 formülüyle aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

dolaylı etki + doğrudan etki= toplam etki		
a.b	c	a.b+c
$b= 0,085$	$b= 0,157$	$b= 0,242$
$\beta= 0,063$	$\beta= 0,117$	$\beta= 0,180$

dolaylı etkinin oranı

$$\frac{\text{dolaylı etkinin oranı}}{a.b} = \frac{0,085}{0,242} = 0,351$$

Sonuç olarak akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkide kişilerarası iletişim yetkinliğinin kısmi aracı değişken rolünün/ etkisinin %35,1 olduğu ortaya çıkmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Günümüz modern toplumlarında bireyler evde, okulda, işte, eğlencede...vb hemen her yerde, küçük ya da büyük bir grup veya toplumsal yapı içinde hayatını idame ettirmektedirler. Bu durum, zaten doğuştan sosyal bir canlı olan insan için günümüzde kişilerarası iletişimi çok daha önemli kılmış

ve hayatın hemen her alanında vazgeçilmez bir olgu haline getirmiştir. Bu bağlamda kişilerarası iletişimin, insanların işlerinde ve yaşamdan elde ettiği doyum üzerinde bir etkisinin olduğu açıktır.

Diğer taraftan kavramsal çerçevede de değinildiği gibi bilgi-iletişim teknolojilerinde yaşanan baş döndürücü gelişmeler hemen her meslek dalında yapılan işleri etkilemiş ve artık mevcut bilgiyle yaşam boyu yapılacak iş dalı neredeyse kalmamıştır. Bu açıdan yaşam boyu öğrenme olgusunun önemi gün geçtikçe artarken, özellikle akademisyenlik gibi özü itibarıyla sürekli öğrenmeyi gerekli kılan meslekler için daha da artmaktadır. Ayrıca akademisyenlik, sadece sürekli öğrenmeyi değil aynı zamanda öğretmeyi de içeren ve paydaşları insan olan bir meslek olduğundan, akademisyenler için kişilerarası iletişim yetkinliği çok daha önemli bir olgu durumundadır. Bu durum, yaşam boyu öğrenme eğilimi ve kişilerarası iletişim yetkinliği faktörlerinin akademisyenlerin yaşam doyum düzeyi üzerindeki etkisi veya etkilerinin ne olduğu, sorusunu önemli kılmaktadır. Bu kapsamda ele alınan bu çalışmada akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişki ve bu ilişkide kişilerarası iletişim yetkinliğinin aracı değişken rolüne yönelik bir saha çalışması yapılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yaşam doyum düzeyleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu saptanmıştır. Yapılan kapsamlı literatür taramaları çerçevesinde, “yaşam boyu öğrenme eğilimi ile yaşam doyum düzeyi ilişkisi” konusunda daha önce akademisyenler örneklemeyle yapılmış hiçbir çalışmaya rastlanmamıştır. Hatta 2018 yılında yapılan bir çalışmada, “alanyazın taramasında yaşam boyu öğrenme ile yaşam doyum arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır” (Akyol ve ark., s. 317) denilmiştir. Başka gruplarla yapılan çalışmalara bakıldığında; üniversite öğrencileri üzerine yapılan bir çalışmada yaşam boyu öğrenme düzeyinin yaşam doyumunu üzerinde anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur (Demirbilek & Bozanoğlu, 2023). Fakat burada yordama durumu %2 oranında çok zayıftır. Halk eğitim merkezlerine devam eden kursiyerler üzerine yapılan başka bir çalışmada da benzer şekilde, yaşam doyumunu ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür (Akyol ve ark., 2018). Bu çalışmalarda elde edilen bu sonuçların sebebi olarak üniversite öğrencileri ve kursiyerlerin yaşam doyumlarında başka faktörlerin daha etkili olduğu belirtilmiştir. Yetişkinler üzerine yapılan bir diğer çalışmada, yetişkinlerin yaşam doyum düzeyinin yaşam boyu öğrenme motivasyonu üzerinde negatif yönde anlamlı bir etkisi olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Eliüşük Bülbül & Yalçınkaya, 2024). Yaşlı yetişkinler üzerine yapılan başka bir çalışmada ise yaşam boyu öğrenmenin yaşam memnuniyetini artırdığı sonucu bulunmuştur (Morris-Foster, 2024). Yaşam boyu öğrenmenin yaşam doyumunu ile birlikte ele alınmadığı farklı bir çalışmada ise akademisyenlerin yaşam

boyu öğrenme eğilimlerinin eğitim durumu ve bilim alanına göre farklılaştığı görülürken, akademik unvana göre ise bir farklılaşma olmadığı görülmüştür (Özkr & Eskici, 2023). Bu durumda bu çalışmada ortaya çıkan, akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yaşam doyum düzeyleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucunun literatüre göre desteklendiği söylenebilir. Bu sonucun sebepleri olarak; akademisyenliğin sürekli öğrenmeyi gerektiren bir meslek olduğundan, akademisyenliği seçenlerin öncelikle yaşam boyu öğrenme olgusunu kendilerinin mesleki, sosyal, toplumsal ve kişisel gelişimleri açısından önemli bir olgu olarak gördükleri (Haseski & Odabaşı, 2016) için yaşam boyu öğrenmeyi yaşamın önemli bir parçası, hatta akademik çalışmaların dışında da devam eden bir hayat felsefesi olarak benimsedikleri (Ayçiçek & Yanpar Yelken, 2016) ve bu bağlamda hayat boyu öğrenme yetkinliğine sahip olmayı önemli bir olgu olarak gördükleri (Yavuz Konokman & Yanpar Yelken, 2014) söylenebilir. Bu sebeplerden dolayı yaşam boyu öğrenme olgusunun akademisyenlere yaşam doyumunu sağladığı söylenebilir. Yine literatüre bakıldığında yaşam boyu öğrenme eğiliminin çeşitli araştırmalarda yenilikçi ve girişimci davranışlar (Erdoğan & Ayanoglu, 2021), bilgi okuryazarlığı becerileri (Solmaz, 2017) ve teknolojik yeterlilikler (Sapieva ve ark., 2023) gibi bireyin yaşam doyumunu, kalitesini artıracak nitelikte bazı faktörler üzerinde anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulgulanmıştır. Bu durum mevcut çalışmada elde edilen bu sonucun literatüre göre desteklendiğini göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin kişilerarası iletişim yetkinlikleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Yapılan kapsamlı literatür taramaları çerçevesinde, “yaşam boyu öğrenme eğilimi ile kişilerarası iletişim yetkinliği ilişkisi” konusunda daha önce akademisyenler örneklemeyle yapılmış hiçbir çalışmaya rastlanmıştır. Başka gruplarla yapılan çalışmalara bakıldığında; Devci'nin (2017) yaptığı çalışmada yaşam boyu öğrenme becerilerinin gelişmesinde kişilerarası iletişimin rolüne yönelik bir ölçek geliştirilmiş ve bu ölçeğin kullanıldığı saha araştırmasında üniversite öğrencilerin yaşam boyu öğrenmede kişilerarası iletişime yüksek düzeyde önem verdikleri görülmüştür. Başka bir çalışmada ise öğretmen adaylarının “yaşam boyu öğrenme ile iletişim memnuniyet düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Fakat bu ilişki zayıf bir ilişkidir” (Boztepe & Demirtaş, 2018, s. 327). Avusturyalı ortaokul öğretmenleri üzerine yapılan bir çalışmada ise etkili yaşam boyu öğrenmeye katkıda bulunan yedi faktörden birisi olarak iletişim kurma becerisi bulunmuştur (Adams, 2007). Potasmas ve Simou'nun (2012) çalışmasında ise sözsüz iletişim, yaşam boyu öğrenme ve eğitimin başarısını ifade eden bir olgu olduğu belirtilmiştir. Bir başka çalışmada ise etkili kişilerarası iletişim hem bireysel hem de profesyonel çalışanların gelişiminde ve işbirlikçi öğrenmede önemli bir faktör olarak yaşam boyu öğrenmede etkili olduğu ortaya konmuştur (Rini & Anshori, 2023). Bu durumda bu çalışmada ortaya çıkan, akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme

eğilimlerinin kişilerarası iletişim yetkinlikleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucunun literatüre göre desteklendiği söylenebilir. Bu sonucun sebebi olarak, sürekli öğrenmeyi gerekli kılması ve paydaşlarının insan olmasından dolayı akademisyenler için yaşam boyu öğrenme olgusunda kişilerarası iletişim yetkinliğinin önemli ve etkili bir unsur olduğu söylenebilir. Zira bir örgütte veya kurumdaki iletişim, o örgüt veya kurumdaki işi anlamlı ve değerli görmeyi şekillendirmekte (Lair & Wieland, 2012) ve kişilerarası ilişkilerde kendini gerçekleştirmek bir örgüte veya kuruma kuvvetli bir bağlılık duygusunun oluşmasındaki altı temel unsurdan biri olarak görülmektedir (McClure & Brown, 2008).

Araştırma sonuçlarına göre akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliklerinin yaşam doyum düzeyleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür. Yapılan kapsamlı literatür taramaları çerçevesinde, “kişilerarası iletişim yetkinliği ile yaşam doyum ilişkisi” konusunda daha önce akademisyenler örneklemeyle yapılmış hiçbir çalışmaya rastlanmıştır. Ancak akademisyenler üzerine yapılan bir çalışmada örgütsel iletişim ile yaşam doyum arasında pozitif yönde anlamlı ve güçlü bir ilişki bulunmuştur (Şimşek, 2011). Başka gruplarla yapılan çalışmalara bakıldığında; üniversite öğrencileri üzerine yapılan bazı çalışmalarda iletişim becerisi ile yaşam doyum arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülürken (Büyük, 2020; Demirbilek & Bozanoğlu, 2023), bazılarında ise pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir (Demirdağ, 2022; Özavcı, 2018; Usta & Bilici, 2022). Genç yetişkinler üzerine yapılan başka bir çalışmada yine kişilerarası iletişim yetkinliği alt boyutlarıyla yaşam doyum düzeyi arasında anlamlı ilişkiler çıktığı görülmüştür (Varma & Bhatt, 2024). Bu durumda bu çalışmada ortaya çıkan, akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliğinin, yaşam doyum düzeyleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucunun literatüre göre desteklendiği söylenebilir. Bu sonucun sebebinin şunlar olduğu söylenebilir: Akademisyenliğin içeriği öğrenme-öğretme olgularından oluşmaktadır ve öğrenme-öğretme sürecinde iletişim her zaman etkili bir değişken olmuştur (Palos & Petrovici, 2014). Çağımızın teknolojik imkanları öğrenmede kişilerarası iletişime ihtiyacı azaltsa da özellikle öğretmede bilgiyi hedef kitleye doğru ve etkili bir şekilde aktarma noktasında kişilerarası iletişim her zaman önemli bir olgu durumundadır. Bundan dolayı kişilerarası iletişim yetkinliğinin yüksek olmasının akademisyenlerin öğrencilerle ilişkisini pozitif yönde geliştirmelerine (Elegbe, 2018), mesleklerini daha iyi yapmalarına ve dolaylı olarak yaşam doyumlarının yükselmesine sebep olduğu söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliklerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleriyle yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkide pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Yapılan kapsamlı literatür taramaları çerçevesinde, daha önce akademisyenler örnekleminde bu üç faktörün birlikte ele alındığı bir çalışmaya, hatta başka gruplarla yapılan

çalışmada bile bu üç faktörün “aracı değişken” bağlamında da ele alındığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Akademisyenler örnekleme ve aracılık bağlamı dışında incelendiğinde, konuya en yakın olarak “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumu, İletişim Becerileri ve Yaşam Boyu Öğrenme Düzeyleri Arasındaki İlişki” adlı çalışma görülmektedir. Bu çalışmada yaşam boyu öğrenme düzeyi ve iletişim becerilerinin, yaşam doyumunu üzerinde çok düşük düzeyde etkili olduğu sonucu bulunmuştur (Demirbilek & Bozanoğlu, 2023, s. 326). Mevcut çalışmada ise bu üç faktör akademisyenlerle ilgili ve aracılık bağlamında ele alınmış ve akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliklerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkide %35,1 oranında aracı değişken rolü olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonucun sebebinin; paydaşlarının insandan oluşması ve sadece sürekli öğrenme değil aynı zamanda öğretmeyi de gerekli kılan bir meslek olması açısından kişilerarası iletişim yetkinliğinin, akademisyenler için yaşam boyu öğrenme ve yaşam doyumunu ilişkisinde önemli ve etkili bir unsur olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Çalışmada elde edilen bulgular incelendiğinde genel sonuç olarak; akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliğinin hem yaşam boyu öğrenme eğilimi hem de yaşam doyum düzeyi üzerinde pozitif yönde anlamlı birer yordayıcısı olduğu ve yaşam boyu öğrenme düzeyi ile yaşam doyum düzeyi arasındaki ilişkide de aracı değişken olduğu görülmüştür. Bu sonuçlardan hareketle akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve yaşam doyum düzeylerinin aslında kişilerarası iletişimde kendilerini yetkin hissetmelerine bağlı olduğu ifade edilebilir. Çünkü kişilerarası iletişimde yetkin olan akademisyenlerin yaşam doyumlarının ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Dolayısıyla bu sonuç bize kişilerarası iletişim yetkinliği güçlü olan akademisyenlerin kendilerini daha iyi yetiştirebileceklerini, hayat boyu hem öğrenmede hem de öğretmede daha etkin olacaklarını, mesleklerini daha başarılı bir şekilde yaparak iş hayatında daha mutlu olacaklarını ve bu bağlamda yaşam doyumlarının daha yüksek olacağını göstermektedir.

Son olarak bu çalışmada akademisyenler için kişilerarası iletişim yetkinliğinin çok önemli olduğu, şeklinde çıkan genel sonuçtan hareketle; akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliklerinin ölçülmesi, değerlendirilmesi ve kişilerarası iletişimde kendilerini yetkin hissetmeyen akademisyenlere bu konuda eğitimler, kurslar ve psikolojik destek gibi katkılar sağlanması önerilir. Ayrıca ilgili literatürün kısıtlılığından hareketle akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetkinliği konusunda derinlemesine görüşme gibi daha farklı yöntemlerle (nitel), daha fazla çalışmalar yapılmasına ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır.

Extended Abstract

The Mediating Role of Interpersonal Communication Competencies in the Relationship Between Academics' Lifelong Learning Tendencies and Their Levels of Life Satisfaction

Life satisfaction is an individual's subjective assessment of their overall quality of life. Undoubtedly, work life, where individuals spend most of their time after family, is one of the main factors affecting life satisfaction. While some jobs can be performed throughout life with a certain level of knowledge, professions such as academia require lifelong learning and teaching by their very nature. In this context, it is clear that the requirement of lifelong continuous learning in the academic profession will affect academics' life satisfaction. Universities, which are at the top of the education system, bear the responsibility for the country's development and increased prosperity. For universities to fulfill these responsibilities, academics must have a high propensity for lifelong learning and high life satisfaction motivation. When the scope and content of the academic profession are examined, unlike other professions, it is seen that its stakeholders are human beings and that interpersonal communication exists at every stage of work. From this perspective, it is understood that interpersonal communication competence is an important factor for academics in terms of both successful professional practice, lifelong learning, and life satisfaction.

Literature

Within the scope of comprehensive literature reviews, the variables examined in this study are “lifelong learning tendency and life satisfaction level,” “lifelong learning tendency and interpersonal communication competence,” “interpersonal communication competence and life satisfaction level,” and “the mediating role of interpersonal communication competence in the relationship between lifelong learning tendency and life satisfaction level.” In fact, a study conducted in 2018 stated that “no studies examining the relationship between lifelong learning and life satisfaction were found in the literature review” (Akyol et al., p. 317). However, studies have been conducted on other groups and similar topics related to this subject (Akyol et al., 2018; Demirbilek & Bozanoğlu, 2023; Eliüşük Bülbül & Yalçınkaya, 2024; Morris-Foster, 2024; Özkır & Eskici, 2023). In this context, this study examines the mediating role of interpersonal communication competence between academics' lifelong learning tendencies and life satisfaction levels.

Method

This study was conducted using the correlational survey model, one of the general survey models. The hypotheses of the study are as follows: (H1) Academics' lifelong learning tendency has a significant effect on their life satisfaction

level. (H2) Academics' lifelong learning tendency has a significant effect on their interpersonal communication competence. (H3) Academics' interpersonal communication competence has a significant effect on their level of life satisfaction. (H4) Interpersonal communication competence acts as a mediating variable in the relationship between academics' lifelong learning tendency and their level of life satisfaction. The study's Data Collection Form consists of a total of 39 questions from the Lifelong Learning Scale, Life Satisfaction Scale, Interpersonal Communication Competence Scale, and Personal Information Form. The study data were collected using a mixed method, both digitally via Google forms and face-to-face. The study sample consists of 414 academics selected using convenience sampling and who voluntarily participated in the study. The study data were analyzed using the SPSS 23 software package.

Findings

The correlation analyses conducted in the first phase revealed that all variables examined in the study were significantly and positively correlated with each other ($p < .001$). Subsequent effect analyses yielded the following findings: (1) It was found that academics' lifelong learning tendencies were a positive and significant predictor of their life satisfaction levels ($\beta = .180$, $p = .000 < .05$). The prediction rate here is seen to be 18%. Based on this finding, **Hypothesis 1**, “Academics' lifelong learning tendencies have a significant effect on their life satisfaction levels,” was accepted. (2) It was found that academics' lifelong learning tendencies are a positive and significant predictor of their interpersonal communication skills ($\beta = .180$, $p = .000 < .05$). The prediction ratio here is seen to be 48%. According to this finding, **Hypothesis 2**, “Academics' lifelong learning tendency has a significant effect on interpersonal communication competence,” is accepted. (3) It is observed that academics' interpersonal communication competencies are a positive and significant predictor of their life satisfaction levels ($\beta = .131$, $p = .017 < .05$). The prediction ratio here is 13.1%. Based on this finding, **Hypothesis 3**, “Academics' interpersonal communication competence has a significant effect on their life satisfaction level,” was accepted. (4) It was found that academics' interpersonal communication skills are a positive and significant predictor of the relationship between their lifelong learning tendencies and their life satisfaction levels ($\beta = .117$, $p = .034 < .05$). The prediction ratio here is seen to be 11.7%. Based on these findings, **Hypothesis 4**, “Interpersonal communication competence plays a mediating role in the relationship between academics' lifelong learning tendencies and their life satisfaction levels,”

was accepted. In conclusion, interpersonal communication competence plays a partial mediating role/effect in the relationship between academics' lifelong learning tendencies and their life satisfaction levels, and the analysis revealed that this effect is 35.1%.

Discussion

The reasons for the findings obtained in the study can be considered as follows: Academics is a profession that involves people as stakeholders and requires continuous learning and teaching. In the learning-teaching process where stakeholders are people, interpersonal communication is always a very effective factor. Therefore, it can be said that high interpersonal communication competence will enable academics to perform their profession better and indirectly increase their life satisfaction. For this reason, academics may see interpersonal communication and lifelong learning as important phenomena in terms of their professional, social, societal, and personal development. It can be said that academics embrace lifelong learning as an important part of life, even as a philosophy of life that continues beyond academic work. In this context, it can be said that interpersonal communication competence is an important and effective element in the relationship between lifelong learning and life satisfaction among academics.

Conclusion

When the findings obtained in the study are examined, it is concluded that academics' interpersonal communication competence is a significant predictor of both lifelong learning tendency and life satisfaction level, and that it is also a mediating variable in the relationship between lifelong learning level and life satisfaction level. This result shows us that academics with strong interpersonal communication skills can develop themselves better, be more effective in both learning and teaching throughout their lives, be more successful in their careers and thus happier in their professional lives, and, in this context, have higher levels of life satisfaction.

Kaynakça

- Aaker, D. A., Kumar, V., & Day, G. S. (2007). *Marketing research* (9th edition). John Wiley & Sons.
- Achour, M., Nor, M. R. M., & Yusoff, M. Y. Z. M. (2013). Supervisory support as a moderator of work-family demands and life satisfaction among Malaysian female academicians. *World Applied Sciences Journal*, 28(13), 32-37. <https://doi.org/10.5829/idosi.wasj.2013.28.efmo.27007>
- Adams, D. (2007). Lifelong learning skills and attributes: The perceptions of Australian secondary school teachers. *Issues in Educational Research*, 17(2), 149-160. <http://www.iier.org.au/iier17/adams.html>
- Ahmed, O. M., Ishak, A. K., & Kamil, B. A. M. (2021). Academics' life satisfaction: The role of perceived stress, organisational justice and self-efficacy. *International Journal of Management in Education*, 15(1), 1-22. <https://doi.org/10.1504/IJME.2021.111811>
- Akbaş, M., Gemlik, N., & Çatar, R. Ö. (2020). Örgütsel sessizlik ve yaşam doyumunu ilişkisi: Vakıf üniversitesi akademisyenleri üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 3, 98-126. <https://izlik.org/JA76GR88SM>
- Akdur, S. (2014). *Kişilik özellikleri ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkide kişilerarası ilişki tarzları ve mizab tarzlarının aracı rolü* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Akpınar, Ş. (2020). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile iyilik hali ve özyeterlik inancı arasındaki ilişkinin incelenmesi: Afyonkarabısar ili örneği* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Aksoy, M. (2008). *Hayat boyu öğrenme ve kariyer rehberliği ilkelerinin istibdam edilebilirliğe etkileri: Otel işletmeleri üzerine bir uygulama* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Akyol, B., Başaran, R., & Yeşilbaş, Y. (2018). Halk eğitim merkezlerine devam eden kursiyerlerin yaşam doyum düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 301-324. <https://doi.org/10.21764/maueufd.412680>
- Andrews, F. M., & Withey, S. B. (1976). *Social indicators of well-being: America's perception of life quality*. Plenum Press.
- Arslan, R. (2013). Yaşam doyumunu, iş doyumunu ve mesleki tükenmişlik kavramlarına yönelik akademisyenler üzerinde bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(3), 281-298.
- Ayçiçek, B., & Yanpar Yelken, T. (2016). Eğitim fakültelerindeki öğretim elemanlarının hayat boyu öğrenme yeterlikleri ile hayat çapında öğrenme alışkanlıklarının incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 872-884. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.282387>
- Ayvaz Tuncel, Z. (2018). Factors supporting and preventing academics from becoming lifelong learners. *International Journal of Higher Education*, 7(4), 55-62. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v7n4p55>
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(6), 1173-1182. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.51.6.1173>
- Bosco, J. (2007). *Lifelong learning: What? Why? How?* Western Michigan University. <https://www.researchgate.net/publication/251555006>
- Boztepe, Ö., & Demirtaş, Z. (2018). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme ve iletişim memnuniyet düzeylerinin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2, 327-335. <https://doi.org/10.5961/jhes.2018.275>
- Büyük, G. M. (2020). *Bir grup üniversite öğrencisinin iletişim becerileri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Cevahir, E. (2020). *SPSS ile nicel veri analizi rehberi*. Kibele Yayınları.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları nicel ve nitel araştırmannın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi* (H. Ekşi, Çev.). Edam Yayınları.
- Çakır, B., & Dilmaç, B. (2023). Duygusal farkındalık, psikolojik esneklik ve yaşam doyumunu arasındaki yordayıcı ilişkiler. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 142-159. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2023.34>
- Çalapkulu, Ç. (2015). *Kişilerarası iletişim sürecinde romantik eşlerde iletişimötesi iletişim aktörlerinin kullanımı: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi öğrencileri örneği* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Çakırkçı, Ö., & Çinpolat, E. (2021). Kişilerarası iletişim yetkinliği envanterinin (KİYE) Türkçeye uyarlanması. *Abi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 757-775. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.908975>
- Çoban, R., & Turan, N. (2023). Çocuklukta algılanan ebeveyn tutumlarının ve ebeveynler arası çatışmanın genç yetişkinlerin kişilerarası iletişim becerisi ile olan ilişkisi: Öz duyarlılığın aracı rolü. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 79-100. <https://doi.org/10.32739/uskudarsbd.9.17.133>
- Dağistan, A., & Çalışkan, N. (2018). İletişim becerileri üzerine bir araştırma: "Öğretmen adaylarının kalıplaşmış düşünce eğilimleri". *Abi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 123-133. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.446225>
- Dağlı, A., & Baysal, N. (2016). Yaşam doyumunu ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1262. <https://doi.org/10.17755/esosder.263229>
- Demirbilek, N., & Bozanoğlu, B. (2023). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunu, iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeyleri arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 312-333. <https://doi.org/10.17679/inuefd.1132020>
- Demirdağ, S. (2022). Examining life satisfaction and communication skills of university students as the predictors of their motivation. *Yükseköğretim Dergisi*, 12(1), 51-60. <https://doi.org/10.2399/yod.20.707231>
- Deveci, T. (2019). Interpersonal communication predispositions for lifelong learning: The case of first year students. *Journal of Education and Future*, 15, 77-94. <https://doi.org/10.30786/jef.358529>
- Diener, E., & Diener, M. (1995). Cross-cultural correlates of life satisfaction and self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(4), 653-663. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.68.4.653>
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542-575. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.95.3.542>

- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13
- Dinevski, D., & Dinevski, I. V. (2004). The concepts of university lifelong learning provision in Europe. *Transition Studies Review*, 11(3), 227-235. [10.1007/s11300-004-0014-z](https://doi.org/10.1007/s11300-004-0014-z)
- Dökmen, Ü. (2006). *İletişim çalışmaları ve empati*. Sistem Yayıncılık.
- Duta, N., & Rafaila, E. (2014). Importance of the lifelong learning for professional development of university teachers-needs and practical implications. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 127, 801-806. [10.1016/j.sbspro.2014.03.358](https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.358)
- Elegbe, O. (2018). Lecturers-Students' interpersonal communication: Implication for students' academic learning. *Huria: Journal of the Open University of Tanzania*, 25(1), 28-54. <https://www.ajol.info/index.php/huria/article/view/182940>
- Elüyük Bülbül, A., & Yalçinkaya, D. (2024). The regulatory effect of self-control in the relationship between life satisfaction and lifelong learning motivation in adults. *International Journal of Lifelong Education*, 43(6), 625-639. <https://doi.org/10.1080/02601370.2024.2376670>
- Engin, M., Hakan, K., & Erbay, H. (2017). Yaşam boyu öğrenme ölçeği Türkçe uyarlama çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1561-1572.
- Erdoğan, D. G., & Ayanoglu, Ç. (2021). The examination of relationship between lifelong learning trends of school administrators and teachers, and their innovative and entrepreneurial behavior levels. *International Journal of Progressive Education*, 17(2), 331-351. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2021.332.21>
- Ersoy, A., & Yılmaz, B. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye'de halk kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(4), 803-834. <https://izlik.org/JA65WH35TM>
- Feraco, T., Casali, N., Ganzit, E., & Meneghetti, C. (2023). Adaptability and emotional, behavioural and cognitive aspects of self-regulated learning: Direct and indirect relations with academic achievement and life satisfaction. *British Journal of Educational Psychology*, 93(1), 353-367. <https://doi.org/10.1111/bjep.12560>
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS* (3rd edition). Sage Publications Ltd.
- Fritz, M. S., & MacKinnon, D. P. (2007). Required sample size to detect the mediated effect. *Psychological Science*, 18, 233-239. [10.1111/j.1467-9280.2007.01882.x](https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2007.01882.x)
- Gegez, A. E. (2010). *Pazarlama araştırmaları* (3. baskı). Beta Yayınları.
- Gödeneli, İ., & Aksoy, Y. (2023). Müzik öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi*, 7(2), 126-142.
- Gökçe, H. (2019). *Serbest zaman doyumunun yaşam doyumuna ve sosyo-demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi*. Akademisyen Kitabevi.
- Güleç, İ., Çelik, S., & Demirhan, B. (2012). Yaşam boyu öğrenme nedir? Kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(3), 34-48.
- Güneş, E. (2018). Destinasyon kalite unsurlarının analizi: Antalya örneği. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 15(2), 423-442. <https://doi.org/10.24010/soid.453194>
- Güneş, F., & Deveci, T. (2020). *Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme*. Pegem Akademi Yayınları.
- Gürbüz, S., & Bayık, M. E. (2021). Aracılık modellerinin analizinde yeni yaklaşım: Baron ve Kenny'nin yöntemi hâlâ geçerli mi?. *Türk Psikoloji Dergisi*, 36(88), 1-14. [10.31828/tpd1300443320191125m000031](https://doi.org/10.31828/tpd1300443320191125m000031)
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (5. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Gürbüz, S. (2019). *Amos ile yapısal eşitlik modellemesi*. Seçkin Yayıncılık.
- Gürüz, D., & Eğinli, A. T. (2011). *Kişilerarası iletişim bilgiler-etkiler-engeller*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Haseski, H.İ., & Odabaşı, H. F. (2016). Öğretim elemanlarının yaşamboyu öğrenmeye yönelik görüşleri. *Türk Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(4), 331-363. <https://doi.org/10.17569/tojqi.79489>
- Haybron, D. M. (2004). *Happiness and the importance of life satisfaction*. Department of Philosophy, Rutgers University. 1-22.
- Hayes, A. F. (2018). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach* (2. edition). The Guilford Press.
- Huang, Y. C., & Lin, S. H. (2018). An inventory for assessing interpersonal communication competence of college students. *British Journal of Guidance & Counselling*, 46(4), 385-401. [10.1080/03069885.2016.1237614](https://doi.org/10.1080/03069885.2016.1237614)
- Ilies, R., Yao, J., Curseu, P. L., & Liang, A. X. (2019). Educated and happy: A four-year study explaining the links between education, job fit, and life satisfaction. *Applied Psychology*, 68(1), 150-176. <https://doi.org/10.1111/apps.12158>
- İşık, M. (2013). *Genel ve teknik iletişim*. Eğitim Yayınevi.
- İbiş, Ö., & Yeşiltaş, M. D. (2021). Algılanan nepotizmin işgören performansı üzerindeki etkisinde örgütsel yalnızlığın aracılık rolü: Kamu ve özel sektör karşılaştırması. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 13(24), 196-209. <https://doi.org/10.20990/kilisibifakademik.878811>
- İnal, A. N., Tazegül, Ü., & Göksu, T. S. (2016). Determination of the correlation between personality types and life satisfaction levels of academicians at the İstanbul Gelişim University. *International Journal of Physical Education, Sports and Health*, 3(2), 260-262.
- Kaba, İ., Erol, M., & Güç, K. (2018). Yetişkin yaşam doyum ölçeğinin geliştirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 1-14. <https://doi.org/10.18037/ausbd.550232>
- Karasar, N. (1991). Bilimsel araştırma yöntemi. Sanem Matbaacılık.
- Kaya, C., Yıldız, S. M., & Ekici, S. (2022). Rekreasyonel aktivitelere katılımın akademisyenlerin yaşam doyumuna etkisinin incelenmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 23(51), 249-264. <https://izlik.org/JA94GL45KD>
- Kayasandık, A. E. (2022). *Akademisyenlerin iş ve yaşam doyumunda örgüt kültürü ve iletişim doyumunun rolü*. İksad Yayınevi.
- Kılınç, M., & Uzun, K. (2020). Ergenlerin öznel iyi oluşlarının yordayıcıları olarak akran zorbalığı ve akran mağduriyeti. *Abi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1400-1439. <https://izlik.org/JA25PS56PD>
- Köğçe, D., Özpınar, İ., Mandacı Şahin, S., & Aydoğan Yenmez, A. (2014). Öğretim elemanlarının 21. yüzyıl öğrenen standartları ve yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 185-213.

- Lair, D. J., & Wieland, S. M. (2012). "What are you going to do with that major?" Colloquial speech and the meanings of work and education. *Management Communication Quarterly*, 26(3), 423-452.
- Luck, L. T., Omar, N. B., & Hassan, W. H. A. B. W. (2012). Regional teachers and academics lms—an innovative and collaborative platform to support life long learning and training for teachers and academics. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 67, 250-259. <https://doi.org/10.1016/J.SBSPRO.2012.11.327>
- MacKinnon, D. P., Lockwood, C. M., Hoffman, J. M., & West, S. G. (2002). A comparison of methods to test the significance of the mediated effect. *Psychological Methods*, 7, 83-104. <https://doi.org/10.1037/1082-989X.7.1.83>
- Malhotra, N. K. (2004). *Marketing research an applied orientation* (4th edition). Pearson Prentice Hall.
- McClure, J., & Brown, J. M. (2008). Belonging at work. *Human Resource Development International*, 11(1), 3-17. <https://doi.org/10.1080/13678860701782261>
- Morris-Foster, J. M. (2024). The influence of lifelong learning on life satisfaction and successful aging in older adults: A narrative literature review. *Journal of Gerontological Nursing*, 50(8), 11-17. <https://doi.org/10.3928/00989134-20240702-02>
- Munda, R., & Daniel, C. (2011). *A dictionary of media and communication*. Oxford University Press.
- Mutlu, E. (1998). *İletişim sözlüğü*. Bilim & Sanat Yayıncılık.
- Neugarten, B. L., Havighurst, R. J., & Tobin, S. S. (1961). The measurement of life satisfaction. *Journal of Gerontology*, 16(2), 134-143. <https://doi.org/10.1093/geronj/16.2.134>
- Odacı, H., Kaya, F., & Kınık, Ö. (2021). Akademik yaşam doyumu ölçeğinin Türkçe versiyonu. *Ege Eğitim Dergisi*, 22(1), 1-15. <https://doi.org/10.12984/egedf.793020>
- Onyishi, I. E., Okongwu, O. E., & Ugwu, F. O. (2012). Personality and social support as predictors of life satisfaction of Nigerian prisons officers. *European Scientific Journal*, 8(20), 110-125.
- Öngel, V. (2020). Akademisyenlerin yaşam doyumları ve iş doyumlarını etkileyen iş kaynaklı faktörlerin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(3), 461-473. <https://izlik.org/JA54UJ65ED>
- Özavcı, R. (2018). *Farklı rekreatif etkinlikleri tercih eden üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve yaşam doyumlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi.
- Özer, K. E., & Doğan, E. (2017). Yaşam doyumu ve performans ilişkisi: Adıyaman Üniversitesi akademik personeli uygulaması. *International Journal of Academic Value Studies*, 3(13), 307-315. <https://doi.org/10.23929/javs.431>
- Özkır, B., & Eskici, M. (2023). Examination of the relationship between academicians' life long learning tendencies and thinking styles. *Journal of Teacher Education and Lifelong Learning*, 5(2), 933-954. [10.51535/tell.1325747](https://doi.org/10.51535/tell.1325747)
- Pallant, J. (2017). *SPSS kullanma kılavuzu* (2. baskı). (S. Balcı ve B. Ahi, Çev.). Anı Yayıncılık.
- Palos, R., & Petrovici, M. C. (2014). Perceived importance of communication skills and their predictive value for academic performance. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 46, 85-98.
- Pavot, W., & Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological Assessment*, 5(2), 164-172. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.5.2.164>
- Pavot, W., & Diener, E. (2008). The satisfaction with life scale and the emerging construct of life satisfaction. *The Journal of Positive Psychology*, 3(2), 137-152. <https://doi.org/10.1080/17439760701756946>
- Pirgaip, K. (2022). *Aracı ve ilmlaştırıcı etkilerin Hayes Process ile modellenmesi: COVID-19 korkusu ile COVID-19 yaşam kalitesi arasındaki ilişkide COVID-19 psikolojik sıkıntının aracılık etkisi ve pozitifliğin ilmlaştırıcı rolü* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.
- Potamias, G., & Simou, A. (2012). *Non verbal communication as a crucial factor in sustaining a successful communicational context in lifelong learning*. 6th International Technology, Education and Development Conference. Valencia, Spain. 5-7 March, 2012. In INTED2012 Proceedings (pp. 6144-6149).
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2004). SPSS and SAS procedures for estimating indirect effects in simple mediation models. *Behavior Research Methods, Instruments, and Computers*, 36, 717-731. [10.3758/BF03206553](https://doi.org/10.3758/BF03206553)
- Recepoglu, E., & Ülker Tümlü, G. (2015). Üniversite akademik personelinin mesleki ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(4), 1851-1868.
- Rini, Y. W., & Anshori, M. I. (2023). The role of interpersonal communication in personal development and lifelong learning for employees. *Indonesian Journal of Economic & Management Sciences*, 1(3), 361-376. <https://doi.org/10.55927/ijems.v1i3.4735>
- Sapieva, M., Tynybayeva, M., Zhumabaeva, Z., Suleimenova, G., & Murzakulov, S. (2023). Investigation of primary school teachers' lifelong learning dispositions and technological competencies. *International Journal of Education in Mathematics, Science and Technology*, 11(4), 999-1015. <https://doi.org/10.46328/ijemst.3522>
- Shrout, P. E., & Bolger, N. (2002). Mediation in experimental and nonexperimental studies: New procedures and recommendations. *Psychological Methods*, 7(4), 422-445. <https://doi.org/10.1037/1082-989X.7.4.422>
- Solmaz, D. Y. (2017). Relationship between lifelong learning levels and information literacy skills in teacher candidates. *Universal Journal of Educational Research*, 5(6), 939-946. <https://doi.org/10.13189/ujer.2017.050605>
- Solomon, D., & Theis, J. (2013). *Interpersonal communication: Putting theory into practice*. Routledge
- Sönmez, V. (1998). *Gelecekteki olası eğitim sistemleri*. Anı Yayıncılık.
- Suldo, S. M., & Huebner, E. S. (2006). Is extremely high life satisfaction during adolescence advantageous?. *Social Indicators Research*, 78, 179-203. <https://doi.org/10.1007/s11205-005-8208-2>
- Şimşek, E. (2011). *Örgütsel iletişim ve kişilik özelliklerinin yaşam doyumuna etkileri* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Pearson Education.
- Tez Yardım Platformu. (2 Ağustos 2022). *SPSS ile aracı değişken analizinin yapılması (regresyon kullanılarak)*. Tez Yardım Platformu. <https://www.youtube.com/watch?v=ZfRguqnj0M>
- Toper, F., Ceran-Yıldırım, G. G., & Başçılar, M. (2023). Taksit sürücülerinin saldırganlık ve yaşam doyum düzeylerinin değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(86), 505-519. <https://doi.org/10.17755/esosder.1206883>

- Tortumlu, M., & Uzun, K. (2022). İşyeri zorbalığının çalışanların yaşam doyumu üzerindeki etkisinde umut ve problem çözme becerisinin aracı rolünün incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31(1), 220-241. <https://doi.org/10.35379/cusosbil.1061508>
- Tortumlu, M., & Uzun, K. (2023). Belirsizliğe tahammülsüzlüğün akademisyenlerin yaşam doyumu üzerindeki etkisinde psikolojik sağlamlığın ve yaşamdaki anlam arayışının aracı rolü. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 41-62. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.1094787>
- Tubbs, S. L., & Moss, S. (1974). *Human communication: An interpersonal perspective*. Random House.
- Tunca, N., Alkın-Şahin, S., & Aydın, Ö. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 432-446. <https://doi.org/10.17860/efd.92694>
- Turan, S. (2005). Öğrenen toplumlara doğru Avrupa Birliği eğitim politikalarında yaşam boyu öğrenme. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 87-98. https://doi.org/10.1501/Avraras_0000000003
- Ural, A., & Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Detay Yayıncılık.
- Usluata, A. (1994). *İletişim*. İletişim Yayınları.
- Usta, S., & Bilici, G. (2022). İletişim becerileri ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin üniversite öğrencileri üzerinden incelenmesi. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 8(2), 269-282. <https://izlik.org/JA96MT73TT>
- Ülker Tümlü, G., & Receptoğlu, E. (2013). Üniversite akademik personelinin psikolojik dayanıklılık ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3, 205-213. <https://doi.org/10.5961/jhes.2013.078>
- Ünlü, D. G. (2019). Kişilerarası iletişim sürecinde toplumsal cinsiyet kimliği kalıpyargılarının belirlenmesi: İletişim kaynağının beden dili üzerinden bir inceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 243-262. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.472193>
- Varma, M., & Bhatt, S. (2024). To study the role of emotion regulation in interpersonal communication skills and life satisfaction among young adults. *International Journal of Research And Analytical Reviews*, 11(2), 254-271. 10.13140/RG.2.2.19446.20802
- Wain, K. (2000). The learning society: Postmodern politics. *International Journal of Lifelong Education*, 19(1), 36-53. 10.1080/026013700293449
- Wielkiewicz, R. M., & Meuwissen, A. S. (2014). A lifelong learning scale for research and evaluation of teaching and curricular effectiveness. *Teaching of Psychology*, 41(3), 220-227. <https://doi.org/10.1177/0098628314537971>
- Yavuz Konokman, G., & Yanpar Yelken, T. (2014). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 267-281. <https://izlik.org/JA87FW69GP>
- Yıldız, M. L. (2019). Etik liderlik ve örgütsel adalet: İletişim tatmininin aracı rolü. *İş Ahlakı Dergisi*, 12(1), 75-112. 10.12711/tjbe.2019.12.1.0122
- Yurttaş, H., & Hırlak, B. (2023). Akademisyenlerin psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeylerinin sosyo demografik özelliklere göre incelenmesi. B. Hırlak (Ed.), *Örgütsel davranış kavramlar ve araştırmalar-I* içinde (s. 189-215), Özgür Yayınları.
- Yükseköğretim Kurulu. (11 Mart 2025). *Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, Öğretim Elemanı Sayıları Raporu*. YÖK. <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- Zhao, X., Lynch, J. G., & Chen, Q. (2010). Reconsidering Baron and Kenny: Myths and truths about mediation analysis. *Journal of Consumer Research*, 37, 197-206. <https://doi.org/10.1086/651257>

Bu makale Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 Unported (CC BY-NC-ND 4.0) Lisansı standartlarında; kaynak olarak gösterilmesi koşuluyla, ticari kullanım amacı ve içerik değişikliği dışında kalan tüm kullanım (çevrimiçi bağlantı verme, kopyalama, baskı alma, herhangi bir fiziksel ortamda çoğaltma ve dağıtma vb.) haklarıyla açık erişim olarak yayımlanmaktadır. / This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 Unported (CC BY-NC-ND 4.0) License, which permits non-commercial reuse, distribution and reproduction in any medium, without any changing, provided the original work is properly cited.

Yayıncı Notu: Yayıncı kuruluş olarak Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) bu makalede ortaya konan görüşlere katılmak zorunda değildir; olası ticari ürün, marka ya da kuruluşlarla ilgili ifadelerin içerikte bulunması yayıncının onayladığı ve güvence verdiği anlamına gelmez. Yayıncının bilimsel ve yasal sorumlulukları yazar(lar)ına aittir. TÜBA, yayınlanan haritalar ve yazarların kurumsal bağlantıları ile ilgili yargı yetkisine ilişkin iddialar konusunda tarafsızdır. / *Publisher's Note: The content of this publication does not necessarily reflect the views or policies of the publisher, nor does any mention of trade names, commercial products, or organizations imply endorsement by Turkish Academy of Sciences (TÜBA). Scientific and legal responsibilities of published manuscript belong to their author(s). TÜBA remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.*